

УДК 37.091.3

ББК 74.202.5

І20

Іванова Г. Ж.

І20 Учимо читати. Розробки занять. / Іванова Г. Ж. — Х. : Вид. група «Основа», 2016. — 95 [1]с. — (Серія «Рік до школи»).

ISBN 978-617-00-2653-8.

Пропонований посібник містить розробки занять з навчання читання дітей старшого дошкільного віку. Мета посібника — формування в дітей початкових навичок читання. Діти старшого дошкільного віку ознайомляться з буквами, навчатися читати склади, складати склади у слова, читати короткі речення.

До кожного заняття створено презентації з ілюстративним матеріалом і цікавими завданнями та робочий зошит для дитини. Бажано використовувати всі компоненти комплекту одночасно, адже це сприятиме комплексній, цілісній роботі для навчання дитини читання.

Комплект орієнтований на широке коло читачів: батьків, вихователів і всіх, хто займається вихованням та розвитком дітей старшого дошкільного віку.

УДК 37.091.3

ББК 74.202.5

ISBN 978-617-00-2653-8

© Іванова Г. Ж., 2016

© ТОВ «Видавнична група «Основа», 2016

Зміст

Шановні батьки та педагоги!	4
Заняття 1	6
Заняття 2	9
Заняття 3	12
Заняття 4	14
Заняття 5	17
Заняття 6	19
Заняття 7	21
Заняття 8	24
Заняття 9	27
Заняття 10	29
Заняття 11	32
Заняття 12	34
Заняття 13	37
Заняття 14	39
Заняття 15	42
Заняття 16	44
Заняття 17	46
Заняття 18	48
Заняття 19	51
Заняття 20	53
Заняття 21	55
Заняття 22	57
Заняття 23	60
Заняття 24	62
Заняття 25	64
Заняття 26	67
Заняття 27	69
Заняття 28	72
Заняття 29	75
Заняття 30	78
Заняття 31	80
Заняття 32	83
Заняття 33	85
Заняття 34	88
Заняття 35	90
Заняття 36	93

Шановні батьки та педагоги!

У наш час існує багато посібників для навчання дітей читання. Мета пропонованого комплексу — не вчити малюка читати, а грати в букви, склади, слова, тим самим формувати навички читання.

Навчально-методичний комплект «Навчання читання» вміщує методичний посібник для дорослого з орієнтовними розробками занять, диск із презентаціями до кожного заняття та робочий зошит для дитини.

Пропонована методика навчання читання розрахована на те, щоб діти вчили букви та вчилися читати послідовно, зберігаючи високий інтерес до навчання протягом усього процесу. Ці заняття — перші кроки дитини в навчанні читання, тому дуже важливо створити для малюка ситуацію успіху.

За допомогою казок, ігор дорослий розповідає дитині, як виникли букви, що буква — це знак звуку, його берегиня. Потім дитина ознайомлюється з буквами. Букви наведені у певному порядку — не в алфавітному, а так, щоб дитина змогла якнайшвидше читати склади та прості слова: спочатку залежно від перетворення звуку на образ — знак букви (наприклад, Ж, О), а потім з точки зору легкості читання для дитини. На ознайомлення з кожною буквою в робочому зошиті відведено один разворот. Зверніть увагу, що під час першого ознайомлення дитини з буквою не треба наводити її алфавітну назву. Слід показувати букву і вимовляти звук, який вона позначає. Інакше, читаючи слово «мама», дитина вимовлятиме «ем-а-ем-а». Алфавітні назви букв дитина вивчить пізніше.

Пропонуємо такий порядок вивчення букв:

1. Виділення звуку з потоку мовлення.
2. Ознайомлення з образом букви. Спочатку дорослий читає вірш, у якому розкривається подібність букви до відомих предметів. Малюнок до вірша викликає в дитини зорові асоціації, спонукає шукати аналогічні образи. Дорослий також має наводити свої варіанти, залучаючи дитину до творчості. Чим більше буде запропоновано варіантів, тим міцніше малюк запам'ятає букву. Практичні завдання — розфарбуй, зліпи букву з пластиліну, склади з паличок — розвивають дрібну моторику рук, а також сприяють запам'ятовуванню графічного образу букви. Дорослий може запропонувати інші завдання, наприклад, зобразити букву за допомогою посуду, іграшок. Головне — почати фантазувати разом із дитиною, а потім і вона пропонуватиме свої варіанти.

3. Читання частин слова (у тому числі складів), слів із вивченими буквами. Коли дитина вивчить усі букви, можна виконувати з нею різноманітні вправи для узагальнення знань про букви, вчити порівнювати їх між собою, знаходити запропоновану букву серед інших, у складах, словах, читати склади.

Основний прийом навчання читання для дошкільників — наслідування зразка читання дорослого. Той, хто навчає, має якомога більше показувати, як треба читати. Головний принцип: «Читай, як я, читай разом зі мною».

Задля підтримки високого інтересу дітей до завдань у посібнику використано казки, загадки, вірші, ігри, пальчикову гімнастику. Тривалість одного заняття з навчання дітей читання визначає вихователь або дорослий, який займається з дитиною, залежно від індивідуальних особливостей. Проте слід стежити за тим, щоб дитина не перевтомлювалась. За перших ознак стомлення, неуважності припиняйте заняття або робіть перерву.

5 правил для дорослих

*Для вивчення букв існує багато способів,
і всі вони добрі, якщо учень не нудьгує.
(Л. М. Толстой)*

1. Не навчаємо, а граємо, розповідаємо казки. Швидко! Весело!
2. Знайомимо дитину з тим, що буква — це знак, який зберігає таємницю, тобто звук.
3. Вимовляємо не алфавітну назву букви, а звук або звуки, які вона позначає.
4. Учимося правильно інтонувати звук у слові для того, щоб дитина почула і відтворила цей звук.
5. Проходимо сходинку за сходинкою у навчанні-грі:
 - Звук.
 - Буква.
 - Запам'ятовування образу букви.
 - Читання частин слів.
 - Читання слів.

Цей комплект допоможе дитині зробити перші кроки в навчанні читання. Сподіваємося, що ці кроки дитина зробить із задоволенням.

Бажаємо успіхів!

Заняття 1

Тема. Як виникли букви. Абетка

ХІД ЗАНЯТТЯ

I. Організаційний момент

Вихователь

Треба дружно привітатись.

— Добрий день!

Дружно, голосно сказати.

— Добрий день!

Вправо, вліво поверніться,

Одне одному всміхніться.

Ще раз дружно привітались.

— Добрий день!

— Наше заняття, любі діти, має бути якнайкращим, а ви маєте бути:

- уважними,
- розумними,
- організованими,
- кмітливими.

— Ви молодці! Нас запросили до себе в гості мешканці чарівного міста.

II. Основна частина

➤ Робота з презентацією

— Погляньте, яке незвичайне місто! (Слайд 1) Як і в кожному місті, тут є вулиці, на яких стоять будиночки. Якого кольору будиночки ви бачите? Чи однакові вони?

— Як називається це місто? Хто в ньому мешкає? Хто може прочитати назву міста? Хто знає його мешканців?

Вихователь запитує дітей, хто з них знає букви, і просить намалювати букви на дошці або на великому аркуші паперу.

— Для чого людям потрібні букви? Хто знає, як виникли букви?

Вихователь слухає відповіді дітей, потім пропонує послухати казку. Розповідь супроводжує демонструванням слайдів презентації. (Слайди 2–8)

➤ Казка «Як виникли букви»

Було це дуже давно. Жили собі на світі діти — хлопчик Петрик та дівчинка Оксанка. Вони дуже любили свою бабусю, бо вона розповідала їм казки та співала колискові на ніч. І такі гарні були ті пісні та казки, що, слухаючи їх, діти ставали добрими

та красивими. Усі, хто бачив їх, говорили, що красивіших і добріших дітей не зустрічали ніде і ніколи. Всюди, де бували Петрик та Оксанка, сяяло сонечко, співали птахи, розцвітали квіти, посміхались люди. І захотілось Петрикові й Оксанці розповісти всім дітям казки та познайомити їх із піснями, які подарувала їм бабуся. Але як це зробити? Дітей так багато, живуть вони в різних куточках Землі, деякі з них дуже далеко від Оксанки та Петрика, не можуть вони почути ні казок, ні пісень. Замислилися діти. Прийшли до бабусі питатись поради. А вона їм говорить: «Лягайте спати, любі дітки. Ніч додасть розуму».

Полягали спати діти, і сниться їм сон. Ідуть вони чарівним садочком із квітами, а в тому садочку літають маленькі чоловічки з крильцями.

— Хто ви? Ми вас ніколи не бачили, — говорять діти. І чують мелодійну відповідь:

— М-и з-в-у-к-и. Нас не можна побачити, нас можна чути. З нас складаються слова, а зі слів — пісні та казки. Коли людина говорить або співає, нас можна почути, а коли мовчить — ми зникаємо.

— Як би нам хотілося, — говорять Оксанка та Петрик, — щоб ви нікуди не зникали, тоді пісні та казки завжди будуть із нами.

— О-о-о! — відповів звук О. — Це велика таємниця, її знає тільки Королева Мови. Віжіть стежкою до Палацу Королеви. Вона неодмінно допоможе вам.

Оксанка і Петрик подякували диво-чоловічкам і швидко побігли до Палацу. Там їх привітно зустріла Королева і відразу погодилася допомогти, бо вона знала, що Петрик та Оксанка хороші діти.

Королева розповіла малятам, що кожен звук на деякий час можна по-доброму зачаклувати. Для цього потрібно придумати для звука позначку-печатку. Ця печатка буде хатинкою для звука. Намалюєш таку позначку-печатку, і звук залишиться в хатинці, але мовчатиме. Ти його не почувеш. А для того, щоб він зазвучав, потрібно подивитися на позначку-печатку, пригадати, який звук ти зачаклував, і назвати його. Але ці позначки потрібно придумати.

На цих словах Оксанка і Петрик прокинулися. Вони розповіли свій сон бабусі та друзям. Здивувалися люди, та взялися шукати й вигадувати позначки-печатки для звуків.

Ось так і виникли букви. Потім усі букви записали і розташували у певному порядку.

Вихователь показує абетку. (Слайд 9)

— Першою поставили букву А, і вона буде першою завжди. А останньою буде буква Я. Між ними у строгому порядку, кожна на своєму місці, стоять усі інші букви.

Розташування букв у певному порядку називають АБЕТКОЮ, або АЗБУКОЮ, або АЛФАВІТОМ. Назва АБЕТКА виникла від назв двох перших букв — А та БЕ.

— Мандруючи Містом букв, ми познайомимось з усіма буквами, навчимося їх читати і писати.

➤ **Фізкультхвилинка**

Діти виконують рухи за змістом вірша.

До Міста букв підемо,
Таємниці букв відкриємо.
Будемо букви знати,
Научимось читати.
Казки прочитаємо,
Пісні заспіваємо.

— Перш ніж виконати графічні вправи, розімнімо пальчики.

➤ **Пальчикова гімнастика**

Вихователь декламує вірш і показує долоню, а потім по черзі з'єднує з великим пальцем усі інші, починаючи зі вказівного.

Пальчику, пальчику,
Де ти бував?
Пальчику, пальчику,
Що ти чував?
— З меньшеньким братом
До міста ходив,
Із безіменним
Букви побачив,
Із середульшим
Букви читав,
А із найбільшим
Букви писав.

➤ **Робота в зошиті**

Вихователь пропонує дітям розглянути Місто букв і розфарбувати букви, які вони знають.

III. Підсумок

- Як називається місто, у якому ми побували?
- Хто мешкає в цьому місті?
- Для чого потрібно знати букви?

Заняття 2

Тема. Буква О

ХІД ЗАНЯТТЯ

I. Організаційний момент «Подаруй посмішку»

Вихователь

Зібралися діти в коло.
Я твій друг, і ти мій друг.
Міцно за руки візьмемось,
Одне одному всміхнемось.

II. Основна частина

— Коли діти такі дружні, можна разом вирушати в подорож. Хто пам'ятає, до якого міста ми відправимось? Хто мешкає в цьому місті?

— Вирушаємо до Міста букв разом із нашою пісенькою, Оксанкою та Петриком.

Діти виконують рухи за змістом вірша.

До Міста букв підемо,
Таємниці Букв відкриємо.
Будемо букви знати,
Навчимося читати.
Казки прочитаємо,
Пісні заспіваємо.

➤ Робота з презентацією

— Весело співаючи, ми дісталися брами Міста букв. І мені здається, що на нас чекають. Подивіться, який незвичайний птах! (Слайд 1)

— Чи знаєте ви, що це за птах? У нього довгий вузький дзьоб. Тіло видовжене, крила строкаті. А який яскравий чуб! Привітаймося з цим птахом.

— О-о-о! Чуб птаха розкрився, мов віяло! (Слайд 2)

— Петрик з Оксанкою здивувалися і сказали: «О-о-о!»

— Вимовмо і ми: о-о-о-о.

— Побачив птах дітей такими здивованими, засмутився і говорить: «Отакої! Хотів познайомити вас із печаткою звука [о] — буквою О. А ви з нею вже знайомі».

— Настав час знову дивуватися Оксанці та Петрикові.

— Як знайомі? Ми ще не знайомі з печаткою звука [о].

— А ви подивіться на себе у дзеркало. Ви зараз промовляли звук [о].

— І печатка звука [о] — буква О — з'явилася у вас на губах.
(Слайд 3)

— Подивилися діти на свої губи у дзеркало і радісно закричали:
«Ми зрозуміли! Буква О подібна до...»

— На що схожа буква О? (Слайд 4)

Буква О на сонце схожа,
І на бублик, й на обруч.
Мов кермо, я хочу взяти
Круглу букву обіруч.

(В. Гринько)

ПРО БУКВУ О

Буква «О» така-от кругла,
Хто не бачив — подивись:
Наче сонце, наче бублик,
Мов обручик, — хоч котись!

(В. Гринько)

* * *

Сонечко кругленьке —
Як бублик, колесо.
Точнісінько таке ж воно,
Як наша буква О.

* * *

Це ж чому, це ж чого
Кругле все, як буква О?
Круглий місяць,
Кругле сонце,
Кругле в літаку віконце,
Кругле блюдце й коліщата,
І обручики в дівчаток,
І Земля кругленька вся,
Й окуляри в дідуся.

(В. Юрченко)

— Зраділи діти, що познайомилися з печаткою для звука [о] — буквою О. Ось вона яка. Це маленька буква о, а це велика буква О.
(Слайд 5)

— А ви пам'ятаєте, що потрібно зробити для того, щоб зазвучав звук [о]?

— Для того, щоб він зазвучав, потрібно подивитися на позначку-печатку, пригадати, який звук вона зачаклувала, та назвати його.

— Перевірмо. Я вам показую букву-печатку, а ви називаєте звук.

Вихователь ховає картку із зображенням букви О за спиною, потім показує дітям. Діти називають звук [о].

— Молодці! Ви прочитали букву та розчаклували звук [о].

— Допоможіть білочці зібрати в кошик горішки з буквою О.
(Слайд 6)

➤ **Фізкультхвилинка**

Діти виконують рухи за змістом вірша.

— Оду-ду, оду-ду,
Сам я граю на дуду.
Тупу-туп, тупу-туп,
Танцювати будем тут!
І малі одуденята
Всі танцюють коло тата:
Туп-туп!
— Ми промовили звук [о].
А це печатка для нього — О!

➤ **Пальчикова гімнастика «Окуляри»**

Вихідна позиція. Зробити обома руками кільця. Піднести до очей, імітуючи окуляри.

Краще бачити хотів (*хотіла*),
Окуляри я надів (*наділа*).

➤ **Робота в зошиті**

1. Розгляньте будинок букви О. Розфарбуйте букву О червоним олівцем.

Зліпіть букву О з пластиліну або викладіть із ґудзиків.

2. Знайдіть на малюнках букву О та обведіть її.

3. Знайдіть у рядку всі букви О та обведіть їх за зразком.

4. Розфарбуйте листочки, на яких написана буква О.

5. Обведіть букву О біля предметів, назви яких починаються зі звука [о].

6. Обведіть букву О біля предметів, назви яких закінчуються звуком [о].

III. Підсумок

— З якою буквою ми познайомились?

— На що схожа буква О?

— Молодці. Буква О дуже радіє. Вона познайомилася з дуже розумними дітьми.